

Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna
w Hajnówce, ul. Piłsudskiego 10
tel. 085 682 28 09, tel./fax 085 682 29 89
e- mail: pssehajnowka@wsse.bialystok.pl

Hajnówka, dnia 2015.03.09

Burmistrz
Miasta Hajnówka
Pan Jerzy Sirak

PPIS.071.2. 2015

W nawiązaniu do pisma BRM.0002.2.2015 z dnia 03.03.2015 Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Hajnówce przesyła informację o bezpieczeństwie sanitarnym miasta za 2014 rok.

Głównym celem działalności Państwowej Inspekcji Sanitarnej jest promowanie zdrowego stylu życia, czuwanie nad bezpieczeństwem żywności i żywienia oraz zdrowotnym wody, zapobieganie powstawaniu chorób, w tym chorób zakaźnych i zawodowych poprzez sprawowanie zapobiegawczego i bieżącego nadzoru sanitarnego oraz prowadzenie działalności zapobiegawczej i przeciwepidemicznej.

W celu zapewnienia bezpieczeństwa ludności i poprawy stanu sanitarnego powiatu Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Hajnówce rozwiązywał problemy zdrowia publicznego w sposób kompleksowy, polegający nie tylko na przeprowadzaniu kontroli i badań laboratoryjnych, ale również na powszechnej edukacji zdrowotnej i promocji zdrowia realizowanej we współpracy z innymi jednostkami organizacyjnymi, w tym organizacjami samorządowymi oraz społecznością lokalną.

I. Podstawowe dane z działalności kontrolno – represyjnej oraz w zakresie zapobiegawczego nadzoru sanitarnego

Podstawowe dane liczbowe z działalności w 2014r. zestawiono w poniższej tabeli

	powiat hajnowski	w tym miasto Hajnówka
Liczba obiektów w ewidencji PPIS	1218	512
Liczba obiektów poddanych kontroli	727	374
w tym liczba obiektów, w których stwierdzono nieprawidłowości (%)	178 (24,5%)	80 (21,39%)
Liczba przeprowadzonych kontroli	1252	482
Liczba dochodzeń epidemiologicznych	281	128
Liczba wydanych decyzji ogółem	315	133

Liczba wydanych opinii, decyzji, uzgodnień i innych spraw z zakresu zapobiegawczego nadzoru sanitarnego	77	19
Liczba i kwota nałożonych mandatów	25/3400zł	9/1400zł
Liczba pobranych próbek do badań laboratoryjnych (wody, żywności, materiału biologicznego, kosmetyków)	374	196
Liczba postanowień o zabezpieczeniu środków spożywczych o niewłaściwej jakości	12	3

Od mieszkańców Hajnówki w 2014 roku wpłynęły 13 interwencji i wniosków, które dotyczyły różnorodnych obszarów, a mianowicie:

- 1 interwencja w sprawie nieprawidłowej działalności lodowiska, w tym nieprzestrzegania dezynfekcji łyżew, nieprawidłowego ich suszenia,
- 10 interwencji dotyczących niewłaściwej jakości żywności i żywienia oraz nieprzestrzegania warunków sanitarnych w zakładach żywności i żywienia,
- 1 niewłaściwego stanu technicznego pomieszczeń pracy,
- 1 niewłaściwego stanu sanitarnego zakładu fryzjerskiego.

Powyższe sygnały były szczegółowo i terminowo rozpatrywane. W wyniku przeprowadzonych kontroli 7 interwencji uznano za uzasadnione, 2 przekazano do załatwienia wg kompetencji innym jednostkom.

Do najczęściej stwierdzanych w czasie bieżącego nadzoru sanitarnego nieprawidłowości należały:

- niewłaściwy stan sanitarno – techniczny pomieszczeń oraz wyposażenia,
- nieprzestrzeganie zasad dobrej praktyki higienicznej i produkcyjnej w zakładach żywnościowo – żywieniowych,
- nieprawidłowe warunki sprzedaży, przechowywanie żywności łatwo psującej się poza urządzeniami chłodniczymi,
- brak aktualnych badań dotyczących środowiska pracy,
- brak aktualnych zaświadczeń lekarskich o braku przeciwwskazań do wykonywanej pracy lub orzeczeń lekarskich do celów sanitarno-epidemiologicznych.

We wszystkich przypadkach PPIS w Hajnówce wdrażał stosowne postępowanie administracyjne, celem wyeliminowania nieprawidłowości.

II. Zagrożenia epidemiologiczne oraz profilaktyka i zapobieganie chorobom zakaźnym

Celem nadzoru epidemiologicznego jest monitorowanie sytuacji epidemiologicznej chorób zakaźnych oraz wczesne wykrywanie zagrożeń w celu ich skutecznego zwalczania. W 2014 roku Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Hajnówce kontynuował działania dotyczące profilaktyki i zapobiegania zagrożeniom epidemiologicznym.

Szczegółowe zestawienie zachorowań wraz ze współczynnikami zapadalności za 2013 i 2014 rok w powiecie hajnowskim, w tym mieście Hajnówka przedstawiono w załączniku nr 1.

Z przedstawionej w załączniku sytuacji epidemiologicznej wynika, że w 2014r. na terenie miasta Hajnówka wystąpił 1 przypadek choroby rzadko występującej to jest choroby Creutzfeldta-Jacoba (CJD), osoba chora zmarła. W 2013r. nie rejestrowano w/w zachorowania.

W roku sprawozdawczym zarejestrowano mniej zachorowań na salmonellozy, tylko 1 przypadek (w 2013r. – 13). Natomiast w 2014r. obserwowano znaczny wzrost zachorowań na ospę wietrzną (w 2014r. – 230 zachorowań, w 2013r. – 10) .

Zmalała liczba zachorowań na kleszczowe zapalenie mózgu (w 2014r. – 2, w 2013r. – 5). Nieznacznie wzrosła liczba zachorowań na boreliozę (w 2014r. - 38; w 2013r. – 36).

W powiecie hajnowskim od 24.06.2014r. do 24.08.2014r. wystąpiło ognisko enterowirusowego zapalenia opon mózgowo – rdzeniowych. Ogółem zachorowało 16 osób w wieku od 3 lat do 42 lat, w tym w mieście Hajnówka – 7 osób. Wszystkie osoby chore były hospitalizowane, u 5 dzieci była wykonywana identyfikacja czynnika chorobotwórczego (enterowirusów), w tym u 2 dzieci z Hajnówki. Zgonów nie było.

Zwiększyła się liczba szczepionych p/wścieklicznie w związku z narażeniem na kontakt ze zwierzęciem podejrzanym o zachorowanie lub chorym – 14 osób zaszczepiono, w tym:

- pogryzione przez psy – 9 osób
- pogryzione przez kota – 3 osoby
- styczność z nietoperzem – 1 osoba
- po styczności z krwią lisa – 1 osoba

W celu zapobieżeniu rozprzestrzeniania się w/w chorób podejmowano następujące działania:

- przeprowadzano wywiady epidemiologiczne,
- prowadzono nadzór nad ozdowieńcami i nosicielami pałeczek *Salmonella*,
- udzielano porad, instruktażu na tematy związane z chorobami zakaźnymi i przestrzeganiem zasad higieny,
- propagowano zalecane szczepienia ochronne dla osób dorosłych i dzieci,
- pozostawiano materiały z zakresu oświaty zdrowotnej (ulotki, broszury),
- prowadzono współpracę z Powiatowym Lekarzem Weterynarii,
- prowadzono szkolenia dla uczniów Zespołu Szkół z Dodatkową Nauką Języka Białoruskiego w Hajnówce i Liceum Ogólnokształcącego przy Zakładzie Doskonalenia Zawodowego w Hajnówce.

III. Inne działania w zakresie profilaktyki chorób zakaźnych oraz propagujące zdrowy i bezpieczny styl życia

Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna prowadzi ciągłą działalność dotyczącą profilaktyki chorób wieku dziecięcego, głównie poprzez propagowanie zalecanych szczepień ochronnych i nadzór na wykonawstwie szczepień. Jednakże zwiększa się liczba rodziców, którzy nie wyrazili zgody na zaszczepienie dzieci w ramach Programu Szczepień Ochronnych. Wzrosła liczba osób uchylających się od szczepień ochronnych, rodzice odmówili zaszczepienia 17 dzieci.

Ponadto realizowano programy edukacyjne oraz interwencje nieprogramowe w placówkach oświatowo-wychowawczych i w zakładach opieki zdrowotnej dotyczące profilaktyki chorób zakaźnych i propagujące zdrowy i bezpieczny styl życia, były to:

- a) Program „**Trzymaj Formę**” opracowany w związku z problemem nadwagi i otyłości

wśród młodych ludzi;

- b) **Profilaktyczny program przeciwdziałania uzależnieniu od alkoholu, tytoniu i innych środków psychoaktywnych** skierowany do kobiet w wieku prokreacyjnym oraz ogółu społeczeństwa;
- c) **Krajowy Program Zapobiegania Zakażeniom HIV i Zwalczania AIDS** skierowany do ludzi młodych, kobiet planujących ciążę oraz uczniów szkół ponadgimnazjalnych;
- d) **Program Ograniczenia Zdrowotnych Następstw Palenia Tytoniu** propagujący zdrowy styl życia bez palenia i motywujący do zerwania z nałogiem przez osoby uzależnione;
- e) Program „**Kleszcz mały czy duży nic dobrego nie wróży**”, którego celem jest edukacja w zakresie profilaktyki chorób odkleszczowych.

Ponadto Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna realizuje cyklicznie edukacyjne programy prozdrowotne upowszechniające higienę osobistą w środowisku dzieci i młodzieży:

- a) Program „**Radosny uśmiech, radosna przyszłość**”, który dotyczy higieny stomatologicznej i profilaktyki próchnicy.
- b) Spotkania z dziećmi 5-6-letnimi w przedszkolach, z uczniami w szkołach podstawowych, z uczestnikami wypoczynku letniego i zimowego na temat higieny osobistej, higieny stomatologicznej i higieny otoczenia oraz znaczenia higieny w profilaktyce chorób (gruźlicy, chorób brudnych rąk).

IV. Zapewnienie bezpieczeństwa zdrowotnego w zakresie zaopatrzenia mieszkańców miasta Hajnówka w wodę do spożycia.

W celu zapewnienia bezpieczeństwa zdrowotnego spożywanej wody Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Hajnówce prowadzi monitoring jakości wody do spożycia dla ludzi w urządzeniach zbiorowego zaopatrzenia oraz w wodociągach zakładowych, które w sposób ciągły dostarczały wodę mieszkańcom.

Wodociąg miejski Hajnówka był systematycznie monitorowany. W 2014r. do badań laboratoryjnych z wodociągu miejskiego pobrano 14 próbek wody. Próbki wody nie były kwestionowane. Jedynie w przypadku 1 próbki wody surowej stwierdzono nieakceptowalny zapach wody pobranej w studni SW-1. Administrator wodociągu, w krótkim czasie przedstawił do wglądu wyniki potwierdzające wyeliminowanie nieakceptowalnego zapachu wody surowej.

Kontroli sanitarnej podlegał także wodociąg Okręgowej Spółdzielni Mleczarskiej Hajnówce, ze względu na prowadzoną produkcję spożywczą. Pobrano 2 próbki wody – woda przydatna do spożycia.

V. Nadzór nad bezpieczeństwem wody do kąpieli

W mieście Hajnówka funkcjonowały 2 baseny ogólnodostępne: Park Wodny i basen odkryty sezonowy.

W związku z wystąpieniem na terenie województwa podlaskiego, w tym na terenie powiatu hajnowskiego zwiększonej liczby zachorowań na enterowirusowe zapalenie opon mózgowych Park Wodny był objęty wzmożonym nadzorem sanitarnym; tj. zwiększono częstotliwość kontroli i pobierania próbek wody, zaostrzono reżim sanitarny w obiekcie w

celu zapobieżeniu rozprzestrzeniania się zakażeń poprzez wodę do kąpeli. Ogółem w 2014r. przeprowadzono 6 kontroli, pobrano do badań 21 próbek wody – próbki niekwestionowane.

W trakcie sprawowanego nadzoru w Parku Wodnym w Hajnówce stwierdzono jedynie zniszczone sufity w niektórych pomieszczeniach obiektu (zacieki, zawilgocenia, uszkodzenia). Usterki zostały usunięte.

VI. Ocena stanu sanitarnego obiektów użyteczności publicznej:

W tej grupie obiektów nadzorem sanitarny objęto następujące obiekty: podmioty lecznicze, zakłady fryzjerskie, kosmetyczne i odnowy biologicznej, obiekty hotelarskie, placówki z zakresu pomocy społecznej, obiekty obsługi podróżnych – dworzec PKP oraz środki transportu publicznego, areszt śledczy, domy pogrzebowe, targowiska, stacje paliw, apteki.

W tej grupie obiektów rażących uchybień sanitarnych, stanowiących zagrożenie dla zdrowia i życia mieszkańców nie stwierdzono. Nieprawidłowości stanu sanitarnego stwierdzono tylko w 1 obiekcie, które dotyczyły niewłaściwego stanu technicznego ścian i sufitów w części pomieszczeń oraz wyposażenia obiektu. Na poprawę stanu sanitarnego prowadzone jest postępowanie administracyjne.

Ponadto nadzorem obejmowano 12 podmiotów leczniczych i 43 indywidualne praktyki zawodowe lekarskie. Stwierdzono, że stan sanitarno-techniczny obiektów był dobry, postępowanie z odpadami medycznymi oraz narzędziami wielokrotnego użytku było prawidłowe i nie stwarzało zagrożenia dla zdrowia publicznego. Personel medyczny stosował procedury w celu zapobieżenia zakażeń zakładowych.

VII. Nadzór nad bezpieczeństwem żywności .

Zagadnienie powyższe realizowano poprzez intensywny i skoordynowany nadzór sanitarny nad zakładami produkcji i obrotu żywnością oraz nad jakością środków spożywczych w nich wytwarzanych, konfekcjonowanych i wprowadzanych do obrotu.

W 2014r. PPIS w Hajnówce skontrolował 146 zakładów żywności i żywienia znajdujących się w mieście, w tym w 59 zakładach stwierdzono naruszenia stanu sanitarnego. W rezultacie prowadzonego w 2014 roku nadzoru sanitarnego w zakresie bezpieczeństwa żywności wydano 108 decyzji administracyjnych.

W ostatnich latach stan sanitarny zakładów systematycznie poprawia się, zarówno wskutek wzrastającej świadomości przedsiębiorców oraz podejmowanych wzmoczonych działań Państwowej Inspekcji Sanitarnej. Niemniej jednak przeprowadzane kontrole wykazują nadal szereg nieprawidłowości, w wielu przypadkach takich samych jak w roku poprzednim.

Do najczęściej stwierdzanych niezgodności w 2014r. w zakładach żywności i żywienia, podobnie jak i w poprzednich latach, należały:

- Niewłaściwy stan techniczny pomieszczeń i wyposażenia,
- Obecność środków spożywczych po upływie terminu przydatności lub bez oznakowania,
- Niehigieniczna sprzedaż nieopakowanej żywności,
- Brak orzeczeń lekarskich z badań do celów sanitarno – epidemiologicznych,

- Niewłaściwe warunki temperaturowe przechowywania żywności, niezgodnie z deklaracją producenta,
- Brak właściwego zabezpieczenia zakładu przed szkodnikami,

W nadzorowanych zakładach pobrano 146 próbek do badań laboratoryjnych, w tym zakwestionowano 7 próbek co stanowi 4,79% ogółu zbadanych próbek. Były to:

- 1 próbka ziemniaków pobrana w sklepie zakwestionowana z powodu zmienionych cech organoleptycznych, ziemniaki silnie uszkodzone, porażone chorobami, na przekroju plamistość miąższu,
- 1 próbka cukierków czekoladowych pobrana w sklepie zakwestionowana z powodu stwierdzenia obecności żywych szkodników,
- 4 próbki wymazów sanitarnych pobranych w zakładach żywienia zbiorowego z powodu zanieczyszczeń mikrobiologicznych
- 1 próbka zmiotek w piekarni zakwestionowana z powodu obecności żywych szkodników zbożowo- mącznych

We wszystkich przypadkach PPIS w Hajnówce wdrożył stosowne postępowanie administracyjne, celem wyeliminowania z obrotu żywności nieodpowiedniej jakości zdrowotnej i poprawy stanu sanitarnego zakładów.

Analiza niezgodności w zakładach produkujących i wprowadzających środki spożywcze pozwala stwierdzić, że znaczna liczba niezgodności dotyczy nieprzestrzegania przez przedsiębiorców elementarnych zasad higieny, które mogą wywierać istotny wpływ na jakość zdrowotną produkowanych lub wprowadzanych do obrotu środków spożywczych. Przyczyną takiego stanu rzeczy jest najczęściej nieznanostwo prawa żywnościowego w przypadku nowych przedsiębiorców. Stwierdza się również ze strony niektórych przedsiębiorców lekceważenie obowiązującego prawa. Podmioty wskazują również na trudności finansowe firm, które przekładają się również na ograniczenia w inwestowanie w sprawy sanitarne zakładów oraz chęć ograniczenia strat.

VIII. Bezpieczeństwo dzieci i młodzieży.

Powyższe realizowano poprzez kontrolę warunków bezpieczeństwa dzieci i młodzieży w placówkach oświatowo-wychowawczych.

PSSE w Hajnówce w 2014r. skontrolowała wszystkie placówki oświatowo – wychowawcze na terenie miasta będące pod nadzorem PPIS w Hajnówce (poza obiektami podlegającymi pod Starostwo Powiatowe w Hajnówce, które są pod nadzorem PPWIS w Białymstoku).

Zakres kontroli oprócz warunków sanitarno-higienicznych obejmował również ocenę bezpieczeństwa pomieszczeń, używanego sprzętu jak i otoczenia wokół obiektu. Podczas kontroli pomieszczeń zwracano uwagę na: osłonięcie grzejników /czy osłony nie mają wystających elementów/, stan powierzchni podłóg/ czy są bez dziur i wyrw/, stan powierzchni schodów / czy są nieśliskie i równe), zabezpieczenie poręczy na korytarzach przed zsuwaniem się po nich dzieci i młodzieży. Sprawdzano czy drzwi do pomieszczeń nie posiadają progów. Kontrolowano również sale gimnastyczne zwracając szczególną uwagę na stan urządzeń sportowych i sprawdzając czy posiada on certyfikaty bądź atesty.

Zastrzeżenia budził tylko stan posadzek w niektórych z pomieszczeń w Szkole Podstawowej Nr 3 w Hajnówce i w Zespole Szkół Nr 1 w Hajnówce. Zalecenia w wyżej wymienionych obiektach zostały wykonane.

Podczas kontroli otoczenia obiektów sprawdzano stan nawierzchni boisk i placów rekreacyjnych oraz na przymocowanie bramek i innych konstrukcji. Zwracano uwagę na elementy mogące być przyczyną wypadku, a więc na nawierzchnię dróg na terenie placówki, ogrodzenie, szlaki komunikacyjne wychodzące poza teren. W tym zakresie nie stwierdzono żadnych zastrzeżeń.

PPIS w Hajnówce zwraca uwagę, że podobnie jak w latach poprzednich w Szkole Podstawowej Nr 3 w Hajnówce (91 dzieci) uczniowie nie mają możliwości korzystania z sali gimnastycznej w placówce bądź bliskim jej sąsiedztwie i ćwiczą na korytarzach szkolnych. W tej szkole warunki do prowadzenia zajęć wychowania fizycznego oceniono jako niewystarczające. W sytuacji gdy wzrasta liczba dzieci z problemami nadwagi lub otyłości, należy dążyć do zapewnienia odpowiednich warunków do zajęć wychowania fizycznego.

IX. Nadzór nad środowiskiem pracy.

Działania Państwowej Inspekcji Sanitarnej obejmują nadzór nad środowiskiem pracy, w tym m.in. dotyczą one identyfikacji zagrożeń występujących na stanowiskach pracy oraz podejmowanie działań minimalizowania niekorzystnego wpływu czynników szkodliwych na zdrowie pracujących.

W 2014 w Hajnówce skontrolowano 78 zakładów pracy pod kątem środowiska pracy, w tym w 15 stwierdzono naruszenia w zakresie warunków zdrowotnych środowiska pracy (np. brak aktualnych badań i pomiarów środowiska pracy, brak zaświadczeń lekarskich dopuszczających do pracy, niewłaściwy stan sanitarny pomieszczeń).

W wyniku działań Państwowej Inspekcji Sanitarnej oraz stosowania rozwiązań technicznych i organizacyjnych przez pracodawców dla części pracowników poprawiono warunki pracy. Z posiadanych przez organ sanitarny danych wynika, że m.in:

- obniżono stężenia występujących czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy (zmodernizowano systemy wentylacyjne, wprowadzono rotacyjny system pracy - poprawiono warunki pracy);
- zapewniono właściwy stan sanitarny pomieszczeń produkcyjnych i higieniczno – sanitarnych (w wyniku przeprowadzonych remontów generalnych pomieszczeń higieniczno-sanitarnych oraz pomieszczeń pracy poprawiono warunki pracy);
- wyeliminowano czynnik szkodliwy, wprowadzono bezpieczniejsze technologie, w wyniku czego poprawiono warunki pracy

X. Wnioski:

Sytuacja w zakresie zdrowia publicznego na terenie miasta Hajnówka była stabilna, niemniej jednak na podstawie sprawowanego nadzoru można sformułować następujące wnioski.

- Wystąpiło 1 zachorowanie na chorobę rzadko występującą: Creutzfeldta – Jacoba.
- Znacznie zmniejszyła się liczba zachorowań na salmonellozę.
- Na terenie miasta Hajnówka nie wystąpiły masowe zatrucia pokarmowe.
- Wystąpiło ognisko zachorowań na entrowirusowe zapalenie opon mózgowych.

- W porównaniu do 2013r. znacznie zwiększyła się liczba zachorowań na ospę wietrzną.
- Wzrosła liczba osób uchylających się od szczepień ochronnych.
- Postępowanie personelu medycznego w celu zapobieżenia powstaniu zakażeń zakładowych (w tym postępowanie z odpadami medycznymi) jest prawidłowe.
- W zakresie bezpieczeństwa zdrowotnego dotyczącego zbiorowego zaopatrzenia mieszkańców w wodę do spożycia dla ludzi nie wystąpiły sytuacje kryzysowe stanowiące bezpośrednie zagrożenie zdrowotne odbiorców wody wodociągowej.
- Pozytywnym działaniem, które wpłynęło na poprawę zaopatrzenia ludności w wodę do spożycia było zapewnienie wody o kontrolowanej jakości dla mieszkańców ul. Wydmuchowo, a tym samym osiągnięcie 100% zwodociągowania miasta Hajnówka.
- Infrastruktura do prowadzenia zajęć wychowania fizycznego w Szkole Podstawowej nr 3 w Hajnówce jest niewystarczająca.
- Stan sanitarno – higieniczny obiektów nadzorowanych przez organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej jest bardzo zróżnicowany. Poprawa stanu sanitarnego osiągana jest poprzez modernizację obiektów oraz wprowadzanie systemów zapewnienia jakości. W wielu przypadkach dopiero postępowanie administracyjno – egzekucyjne prowadzone konsekwentnie przez organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej zapewnia wysoki poziom bezpieczeństwa zdrowotnego.

Załącznik szt. 1

Państwowy Powiatowy
Inspektor Sanitarny w Hajnówce

Irena Augustyniak